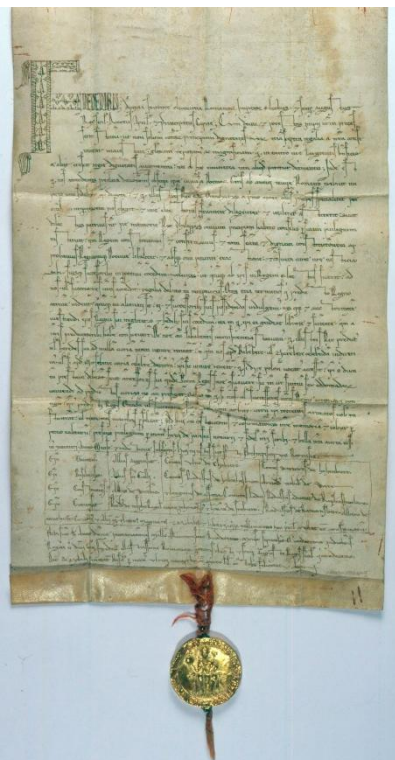

Svaté roky jsou vyhlášovány bulou, aneb Není bula jako bula

Většinou se nám vybaví název jedné listiny, pro českou historii velmi významnou, a sice Zlatá bula sicilská. Z toho vyplývá, že bula (latinsky bulla) je významná veřejnoprávní listina, vydaná císařem anebo papežem. Pojem se tedy užíval pro panovnické výnosy ve středověku, ale pro papežské buly se užívá dodnes.

Zlatá bula sicilská (1212)

Výraz se používal už v antice, kde znamenal nejprve pouzdro, které svobodní muži nosili na krku jako amulet. Vedle toho se užíval i pro pečetí, byly to tehdy kousky hlíny na koncích provázku, jímž byl ovázán svitek, svinutá listina. Do hlíny se někdy otiskovalo pečetidlo. Hlína pak byla v raném středověku nahrazena voskem, chráněného pouzdrům. Papežské slavnostní listiny se pečetily olovem, což je doloženo od 6. st. Byzantští a pak i římské císařové užívali i zlatou pečeť – odtud Zlatá bula.

Teprve od 13. - 14. století se slovo bula začalo používat pro dokumenty opatřené takovouto pečetí. Význam slova, které původně znamenalo pouzdro, se tak přenesl na pečeť v pouzdře, později i na zapečetěnou listinu.

Podle historické tradice jsou jubilejní roky téměř vždy ohlašovány papežskou „bulou indicie“, a to na slavnost Nanebevstoupení Páně předchozího roku. V ní Svatý otec uvádí data začátku a konce Svatého roku a udává jeho zaměření. Začínají ustálenou formou „Já, N.N., biskup, služebník služebníků Božích“, pak následuje tak zvaný incipit (z lat. začátek, první slova textu), podle něhož se bula jmenuje. První řádek se psal velkým a ozdobným písmem, na konci následuje datum (místo, den a rok), podpisy papeže nebo kancléře, podpisy svědků a pečeť. Na lícové straně pečeti byly hlavy apoštolů, svatého Petra a Pavla, na rubu jméno papeže a rok. Od konce 18. století byla olověná pečeť nahrazena červenou pečetí.¹

Dnes je bula jediným dokumentem, v němž se papež označuje jako episcopus servus servorum Dei (biskup služebník služebníků Božích). V současnosti má většina papežských výnosů formu dopisu (breve) nebo encykliky.

Zajímavým, a přitom významným příkladem vydané papežské buly je bula Inter gravissimas, kterou papež Řehoř VIII. 24. února 1582 nahradil juliánský kalendář.²

¹ [https://cs.wikipedia.org/wiki/Bula_\(listina\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Bula_(listina))

² <https://www.stoplusjednicka.cz/inter-gravissimas-papezska-bula-ktera-zmenila-kalendar>

Text buly Antiquorum habet z 22. února 1300, jíž papež Bonifác VIII. vyhlásil první Svatý rok, byl vyryt do mramorové desky, kterou umístili v předsíni tehdejší svatopetrské baziliky. Je tam vedle Svaté brány dodnes.

„Biskup Bonifác, služebník služebníků Božích, na trvalou památku.

Věrohodné starobylé podání říká, že návštěvníkům úctyhodné baziliky v Římě, zasvěcené Knížeti apoštolů, byla udělena velká prominutí hříchů a hojně odpustky. My tedy, kteří z povinnosti uložené nám naším úřadem toužíme po spáse věřících a nadmíru rádi k ní přispíváme, všechna i jednotlivá taková prominutí a odpustky přijímáme a z nich se radujeme, je apoštolskou svou mocí stvrzujeme a schvalujeme a je obnovujeme a tímto

listem je sdělujeme. - Aby však blažení apoštolové Petr a Pavel byli tím více uctěni, s čím větší zbožností věřící jejich baziliky navštíví, a z druhé strany aby věřící pocítili, že z takové návštěvy se jim dostalo hojnějších duchovních darů, My pro milosrdenství všemohoucího Boha, spoléhající na zásluhy a moc oněch apoštolů, na radu našich bratří a z plnosti své apoštolské moci udělujeme a udělíme ne pouze plné a hojnější, ale zcela úplné odpuštění všech hříchů těm, kdo v tomto nynějším roce tisíc tři sta, který začal o nedávném uplynulém svátku Narození našeho Pána Ježíše Krista ... navštíví ony baziliky s opravdovou lítostí nad svými hříchů a když se z nich vyzpovídali ...

*V Římě, u Svatého Petra, 22. února, šestého roku Našeho pontifikátu*³

Lev XIII. ve své bule ohlašující Svatý rok 1900 vzpomínal na Svatý rok 1825: „My sami jsme byli svědky toho, jak onen naposled slavně konaný za papeže Lva XII., když jsme ještě byli v chlapeckém věku, prospěl k spáse, a kdy Řím poskytl veřejně vyznávané víře rozsáhlý a bezpečný prostor.“⁴ Svatý rok se totiž 1850 nekonal, protože Pius IX. uprchl od listopadu 1848 do března 1850 před republikánskými revolucionáři z Říma. A následující Svatý rok 1875 Pius IX. vyhlásil, ale nezval poutníky do Říma a nedal otevřít Svaté brány.

Papež František již vydal jednu bulu s názvem *Misericordiae vultus*, kterou vyhlásil mimořádný Svatý rok milosrdenství 2015. U příležitosti Velkého jubilea roku 2000 vydal sv. Jan Pavel II. bulu *Incarnationis misterium* (Tajemství vtělení) z roku 1998. Mimo jiné v ní píše o Panně Marii: „Nikdy lidé nepřestanou volat Matku milosrdenství, a oni budou vždy nacházet útočiště pod její ochranou. Maria je a zůstává Matkou ustavičné pomoci. Pokud se snažíme každý den se na ni spolehnout, povede nás k věčné vlasti...“

V bule každý papež svými slovy reflektoval dobu, v níž Svatý rok vyhlásil, a jejíž bolesti a problémy často zahrnul mezi úmysly daného Svatého roku. Tak můžeme v bule Pia XII. ke Svatému roku 1950 číst, že věřící mají „prosit Krista, aby věrnost jemu a církvi byla zachována všemi a aby byla uchována i práva církve proti léčkám, nástrahám a pronásledování“.⁵

Papež František ve své bule "Spes non confundit" píše o tom, abychom se stali znamením naděje pro všechny, kteří to potřebují, pro uvězněné, nemocné, mladé lidi, migranty, staré lidi a miliardy chudých. Také vybízí k založení světového fondu, který by sloužil k odstranění hladu a podpoře rozvoje nejchudších zemí, a to místo peněz vynakládaných na zbraně a jiné vojenské výdaje. Též vybízí blahobytné země k odpuštění dluhů.

³ POLC, Jaroslav V., *Svaté roky (1300–1983)*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2000, 2. vydání, s. 16.

⁴ Polc, s. 89

⁵ Polc, s. 110